

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Filozofická fakulta

Ústav hudební vědy

Teorie interaktivních médií

Umělecká kritika

Seminární práce – esej, Úvod do uměnovědných studií USK 01

Vypracoval: Zvonek David (UČO : 415323)

bakalářské studium - kombinované

podzimní semestr 2012

Přednášející: **Mgr. David Balarin**

Ve Slavkově u Brna dne: 18. 12. 2012

Úvod

Umělecká kritika se u nás objevuje už od prvopočátku, kdy v jedné z největších knihoven světa v Alexandrii docházelo k zrození kritiky. Šlo o úpravu děl řeckých klasiků, kdy první kritici opravovali pravopisné chyby a porovnávali rukopisy. Tuto metodu použil i Origenés na text hebrejské bible. Další vývoj umělecké kritiky pak zaznamenáváme v renesanci mezi 14-17 století, kdy sami autoři si psali na svoje díla kritiku, byla to jakási obhajoba svého díla před veřejností.

Co je to vlastně kritika? Kritika pochází z řeckého slovo krinein a kritiké techné – umění posuzovat a rozlišovat. Kritika se stala natolik oblíbenou, že sebou přinesla profesi literárního kritika a dokonce i samotný literární žánr, který se nazývá kritika. Umělecká kritika se o jiných věd liší tím, že její součástí je přímé hodnocení uměleckých děl z hlediska jejich umělecké hodnoty.

Kritizovat může každý člověk, avšak ne každá kritika je ta správná. Osoba i se sebelepším vzděláním bez talentu na odbornou kritiku, nemůže nikdy kritizovat. Nezodpovědný člověk, u kterého hodnocení vychází ze závisti nebo neporozumění daného textu dojde s největší pravděpodobností k nepravostem a špatné kritice a tím i ke špatné reklamě, třeba i dobrého díla. Proto by veřejnou kritiku měli dělat pouze zkušení profesionální kritici, kteří svoji úlohu berou zodpovědně a vážně. Nenechávají se ovlivňovat pouze svými emocemi, ke kterým přihlíží jen z hlediska profesionálního. Aby mohla taková osoba psát kritiku na daný text, musí se s ním nejprve seznámit. Musí pochopit jeho podstatu a to co se uvnitř každého díla skrývá, jeho hlavní myšlenku. Po přečtení hodnocené knížky, kritik vezme v potaz to co je dobré a co je špatné. Ne nutně musí docházet k tomu, že hned špatné dílo bude vyvěšeno očím veřejnosti. Mnohdy se stává, že kritik nachází to dobré v knížce a hledá pro tuto knížku své

čtenáře, protože platí, že ne každá věc se bude nebo líbí všem a to platí i u knížky, proto kritik hledá tu správnou cílovou skupinu. Kritik také může to špatné odevzdat zpět autorovi a ten by podle svých úvah měl dílo upravit, do jeho dokonalosti. To může být i případ toho, když si sám autor najme svého kritika, aby za něj udělal kritické ohodnocení, pro jeho vlastní potřebu.

Každá kritika by měla vycházet z určitých pravidel. Posuzovatel knížky by měl brát v potaz dva základní faktory. První je kritika objektivní, jedná se o racionální kritiku. Při tomto hodnocení se zabýváme především kvalitou obsahu díla. Zda je obsahově naplněna a splňuje vše, co by dobrá knížka měla. Tato kritika je velice vhodná u knížek, které teprve přichází na trh. Knížky, které už desítky let kolují po světě, nemá smysl objektivně kritizovat. Druhou a ne méně důležitou kritikou, je subjektivní kritika. Zde můžeme hovořit o tzv. „Estetickém soudu“. Estetický soud je nezávislý na rozumu, takže je ovlivněn čtenářovými pocity. Je jedinečný a nelze jej nijak zobecnit. Dá se říct, že nehodnotíme věc samu, ale její hodnotu. Z tohoto estetického soudu, můžeme usoudit, že subjektivní kritika je ve své podstatě to, jak děj na člověka působí, jak ho ovlivňuje, mění jeho myšlenky a zanechává v něm stopu. U této kritiky, by neměly chybět argumenty.

Kritika dále hodnotí aktuální hodnotu díla. Jak název napovídá, jedná se o kritiku toho, co dílo přinese současnému dění. Jak se dílo chytne, co může změnit a koho ovlivnit. Jedná se o velice důležitou kritiku, především v odborné literatuře. Na tuto kritiku můžeme navázat interpretací díla. Jde o zviditelnění díla a to jakým způsobem je dílo představeno veřejnosti. Velice důležitým faktorem, který kritik posuzuje, je potencionální hodnota díla. Zde si čtenář zadává otázku, jak dílo vypadá teď a jak bude vypadat v budoucnu. Zabývá se otázkou, co může přinést současné a hlavně budoucí literatuře a především čím ovlivní společnost. Bude dílo opravdu

tak dobré, aby se uchytilo a přispělo, nebo skončí jen někde v rohu, v koutě, jako sběrač prachu?

Společnost je velice ovlivnitelná. Spoustu čtenářů, kteří si vybírají svoji další knihu, se nechává inspirovat od okolí. Buď od svých kamarádů, kteří knížku už četli, nebo podstatná většina lidí hledá odbornou kritiku, která se vztahuje k danému dílu. Na základě této buď dobré, nebo špatné kritiky se čtenář rozhodne, zda knížku bude vůbec číst. Dá se tedy usoudit, že kritik se stává mluvčí publika pro autory knížek a vychovává recipienty, čtenáře a ovlivňuje to zda se daná knížka ujme či nikoliv. I když jistá knížka bude velice kvalitní a dostane špatné ohodnocení, tak si ji čtenář nikdy nevybere a raději sáhne po nějaké, která má hodnocení výborné.

Závěr

Profese kritika, ať už uměleckých děl, nebo i ostatních věd či umění, by neměla být brána na lehkou váhu. Kritik může mít v rukou osud některých autorů a zbytečně špatná kritika se může stát pro některé autory poslední kapkou a zničit jeho kariéru. Kritik musí přistupovat ke své profesi zodpovědně a obestředně. Tuto úlohu kritikům nezávidím a raději budu ten, kdo si na základě jejich kritiky knížku vybere, než ten, který se závěrem veřejně vystoupí a svoji kritiku si pouze uchovám ve své vlastní hlavě.

Použita literatura :

P. Blazíček, Kritika a interpretace, Praha 2002

P. Barthes, Kritika a pravda, Praha 1997